

Зоҳидлар ва орифлар мадҳ қилинсалар



17:01 / 06.05.2018 3433

Зоҳидлар мадҳ қилинсалар, мақтов махлуқотлардан эканига шоҳид бўлганлари учун сиқиладилар. Орифлар мадҳ қилинсалар, унинг Ҳақ Подшоҳдан эканига шоҳид бўлганлари учун ёзиладилар.

Зоҳидлар – талаб асосида Хожалари билан ёлғиз қолиш ва саломат бўлиш учун зоҳирда халойиқнинг вужудидан қочувчилар.

Аллоҳдан ўзга барча нарсдан юз ўгирган киши комил зоҳиддир. Зоҳидликнинг энг олий мақоми Аллоҳ таолонинг розилигини топиш учун қилинган зоҳидликдир.

Орифлар – Аллоҳ таолонинг тавҳидида, Аллоҳ таолога ишончда, Аллоҳ таолога таваккул қилишда ва ишларни Аллоҳ таолога топширишда иродаси Аллоҳ таолонинг иродасига фоний бўлиш даражасига етган шахслар.

Албатта, зоҳидларнинг мартабаси орифларникидан паст бўлади. Шунинг учун «Ҳар бир ориф зоҳиддир, ҳар бир зоҳид ориф эмасдир», дейилади.

Ибн Атоуллоҳ Сакандарий раҳматуллоҳи алайҳнинг ушбу ҳикматидаги зоҳидлар орифлик даражасига етмаган, аммо зоҳидликлари собит ва доимий бўлган зотлардир. Ана ўша зоҳидлик мартабасидаги кишиларни

бошқалар мақтаса, улар қай ҳолга тушишлари ушбу ҳикматда қуйидагича ифодаланмоқда.

«Зоҳидлар мадҳ қилинсалар, мақтов махлуқотлардан эканига шоҳид бўлганлари учун сиқиладилар».

Улар халқнинг мақтови ўзларининг ғурурга кетишларига сабаб бўлиши мумкинлигидан беҳаловат бўладилар. Шунинг учун ҳам зоҳидлар халқнинг ўзлари ҳақидаги мақтовини қабул қилмайдилар. Улар халойиқнинг мадҳини рад этиб, танқидини қабул қиладилар. Зотан, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ноўрин мадҳни қоралаганлар.

«Бир киши келиб, Усмон розияллоҳу анҳуни юзларига мақтади. Миқдод ибн Асвад тупроқ олиб, унинг юзига сочди ва:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Қачон маддоҳларга йўлиқсангиз, уларнинг юзига тупроқ сочинг», деган эдилар», деди».

Абу Довуд, Муслим ва Термизий ривоят қилганлар.

Абу Мусо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишининг бошқа бировни мақтаб, маддоҳлик қилаётганини эшитиб қолдилар ва:

«Ўша одамни ҳалок қилдиларинг (ёки «белини уздиларинг»)» дедилар».

Бухорий ва Муслим ривоят қилишган.

Бу борада орифларнинг ҳоли зоҳидларнинг ҳолидан тамоман бошқача бўлади.

«Орифлар мадҳ қилинсалар, унинг Ҳақ Подшоҳдан эканига шоҳид бўлганлари учун ёзиладилар».

Чунки орифларнинг даражаси юқори бўлади. Улар халқ билан иши бўлмайдиган зотлардир. Улар ўзларини ҳам унутиб, ёлғиз Аллоҳ таолонинг Ўзини кўрадиган, барча нарсанинг ёлғиз У Зотнинг Ўзидан бўлишига ўта мустаҳкам ишонч ҳосил қилган зотлардир. Шунинг учун ўзлари ҳақидаги одамлардан эшитган мақтовларни ҳам Аллоҳ таолонинг Ўзидан деб қабул қиладилар ва мазкур мақтовдан мамнун бўладилар.

Аллоҳ таоло барчамизга зоҳидлардан бўлиб, мадҳ қилинса, мақтов махлуқотлардан эканига шоҳид бўлгани учун сиқиладиганлардан бўлишимизни насиб қилсин! Аллоҳ таолонинг ёрдамида орифлар қаторига қўшилиб, мадҳ қилинса, унинг Ҳақ Подшоҳдан эканига шоҳид бўлгани учун ёзиладиганлардан бўлишимизни насиб этсин!

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф

(Хислатли ҳикматлар шарҳи китобидан)